

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра корекційної педагогіки та інклюзії

Програма навчальної дисципліни

Методи відбору в спеціальні заклади для дітей з ТІМ

Галузі знань	<u>0101 «Педагогічна освіта»</u>
Спеціальність	<u>6.010105 "Корекційна освіта</u>
Спеціалізація	<u>Логопедія</u>
Факультету	<u>педагогічної освіти</u>

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Кафедра корекційної педагогіки та інклюзії факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Островський Ігор Петрович – професор кафедри корекційної педагогіки та інклюзії

Обговорено та рекомендовано до затвердження кафедрою корекційної педагогіки та інклюзії “29” __08____2016 р., протокол № 1

В.о. завідувача кафедри _____ доц. Лобода В. В.

Схвалено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол від “_31_” __08_ 2016_ р. №_1_

“ _____ ” _____ 2016 р.

Голова Вченої ради _____ доц. Герцюк Д. Д.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 1.5	Галузь знань 0101 – педагогічна освіта <hr/> (шифр, назва)	<u>Нормативна</u> (за вибором студента)			
	Спеціальність – 6.010105 корекційна освіта <hr/> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>			
Змістових модулів – 1	Спеціалізація – логопедія	4-й		4-й	
Курсова робота –		<i>Семестр</i>			
Загальна кількість годин - 45		7-й	8-й	7-й	8-й
		<i>Лекції</i>			
		–.	10	–	
		<i>Практичні, семінарські</i>			
		–.	20.	год.	
		<i>Лабораторні</i>			
		год.		год.	
		<i>Самостійна робота</i>			
		–.	15	год.	
		ІНДЗ:			
		Вид контролю: Залік (5 год.)			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр корекційної освіти зі спеціалізації логопедія				

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: ознайомити і навчити студентів об'єктивно, науково обґрунтовано оцінювати реальний стан і потенційний розвиток дітей з відхиленнями розвитку, диференційовано вирішувати питання щодо їх навчання.

Завдання курсу:

методичні: формування у студентів понятійно-категоріального апарату дисципліни; розкриття етіології порушень розвитку;

пізнавальні: ознайомлення зі спеціальними закладами для дітей з порушеннями розвитку, з методами діагностики дітей з відхиленнями у розвитку;

практичні: вміння класифікувати порушення розвитку дитини; організовувати кваліфіковану консультативну допомогу, діагностування дітей з порушеннями розвитку.

Студент повинен **знати:** структуру спеціальної освіти, особливості дитини з аномаліями розвитку, особливості діагностики дитини з аномаліями розвитку, методи і прийоми відбору дітей у спеціальні заклади.

Студент повинен **вміти:** добирати та практично використовувати методи і прийоми психолого-педагогічного обстеження дітей та вміти її інтерпретувати.

3.Програма навчальної дисципліни

ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Структурно - організаційні принципи спеціальної освіти. Спеціальні освітні заклади, їх структура.

Розвиток спеціальної освіти осіб з психічними та фізичними вадами в Україні. Спеціальні освітні заклади, їх структура. Типи закладів освіти для дітей з обмеженими можливостями здоров'я.

Тема 2. Загальні питання діагностики аномального розвитку.

Сучасні уявлення про нормальний і відхилений розвиток. Фактори психічного розвитку людини. Задачі психолого-педагогічної діагностики порушень розвитку у дітей. Історія діагностики відхилень у розвитку. Поняття про первинний і вторинний дефекти розвитку. Вчення про компенсацію. Механізм формування вторинних відхилень. Основні види психічного дизонтогенезу. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей з розумовою відсталістю. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей із ЗПР. Особливості психічних функцій у дітей з порушенням слуху. Особливості психічних функцій у дітей з порушенням зору. Особливості психічних функцій у дітей з порушеннями мовлення. Особливості психічних функцій у дітей з ДЦП та синдромом раннього дитячого аутизму (РДА). Методологічні основи діагностики відхиленого розвитку. Теоретичні основи і організаційні форми діагностичного процесу. Загальні вимоги до організації і проведення психолого-педагогічного обстеження дитини. Підходи до психолого-педагогічного аналізу і оцінки даних психодіагностики. Комплексний підхід до вивчення дітей з порушеннями розвитку. Медичне обстеження в системі комплексного вивчення дитини з відхиленнями у розвитку. Педагогічне вивчення дітей з порушеннями розвитку. Соціально-педагогічне вивчення мікро соціальних умов і їх вплив на розвиток дитини. Психологічне вивчення дітей з порушеннями розвитку. Логопедичне обстеження в системі комплексного вивчення дітей з порушеннями розвитку.

Тема 3. Основні методи психолого-педагогічного вивчення дитини.

Спостереження. Психологічний експеримент. Навчаючий експеримент. Експериментально-психологічні методики для обстеження дітей. Додаткові методи психолого-педагогічного вивчення дитини. Бесіда. Анкетування. Тесування. Аналіз продуктів діяльності. Методи нейропсихологічної діагностики.

Актуальні питання діагностики відхилень у розвитку. Значення ранньої діагностики порушень розвитку. Комплексна діагностика розвитку від народження до року і в ранньому дитинстві. Задачі і проблеми диференційної діагностики. Диференційна діагностика окремих порушень розвитку.

Тема 4. Зміст роботи психолого-медико-педагогічної комісії (ПМПК)

Мета і задачі ПМПК. Організація діяльності ПМПК. Питання психологічної діагностики порушень інтелектуального розвитку. Дослідження мовленнєвого розвитку дітей. Дитяче мовлення і принципи аналізу його порушень. Порушення мовленнєвого розвитку з позиції психолінгвістики, нейролінгвістики, нейропсихології. Задачі і зміст логопедичного обстеження. Аналіз мовленнєвого розвитку при психологічному обстеженні дитини. Вимоги до організації психолого-педагогічного обстеження дітей з порушенням окремих функцій. Обстеження дітей з порушеннями слуху. Обстеження дітей з порушеннями зору. Обстеження дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. Обстеження аутичних дітей. Методи інтегративної діагностики відхиленого розвитку. Медико-генетичні методи. Пренатальна діагностика і генетичне консультування. Патопсихологічний експеримент як діагностичний метод.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Усього	л	п	лаб	Інд	ср		
II семестр								
Змістовий модуль 1.								

Тема 1. Структурно - організаційні принципи спеціальної освіти. Спеціальні освітні заклади, їх структура	9	2	4			3						
Тема 2. Загальні питання діагностики аномального розвитку.	9	2	4			3						
Тема 3. Основні методи психолого-педагогічного вивчення дитини..	16	4	6			6						
Тема 4. Зміст роботи психолого-медико-педагогічної комісії (ПМПК)	11	2	6			3						
Усього годин	45	10	20			15						
Курсова робота	Немає		-	-		-			-	-	-	
Усього годин	45	10	20			15						

1. *Теми семінарських занять*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

6. *Теми практичних занять*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	I семестр	
1	Практична робота № 1. Тема: Розвиток спеціальної освіти осіб з психічними та фізичними вадами в Україні	2
2	Практична робота № 2. Тема: Загальні питання діагностики аномального розвитку	2

3	Практична робота № 3. Тема: Види відхиленого розвитку (дизонтогенії).	2
4	Практична робота № 4. Тема: Навчальна програма з математики для допоміжної школи Принципи навчання математики Особливості психічних функцій у дітей з дизонтогеніями по типу ретардації.	2
5	Практична робота № 5. Тема: Особливості психічних функцій у дітей з порушеннями мовлення.	2
6	Практична робота № 6. Тема: Методологічні основи діагностики відхиленого розвитку	2
1	Практична робота № 7. Тема: Комплексний підхід до вивчення дітей з порушеннями розвитку	2
2	Практична робота № 8. Тема: Основні методи психолого-педагогічного вивчення дитини	2
3	Практична робота № 9. Тема: Додаткові методи психолого-педагогічного вивчення дитини	2
4	Практична робота № 10. Тема: Зміст роботи психолого-медико-педагогічної комісії (ПМПК).	2
	Разом	20

Заняття 1

Тема: Розвиток спеціальної освіти осіб з психічними та фізичними вадами в Україні.

Мета: визначити із студентами оснівні етапи розвитку спеціальної освіти осіб з психічними та фізичними вадами в Україні.

План

1. Спеціальна освіта, її мета і завдання.
2. Структурно - організаційні принципи спеціальної освіти.
3. Спеціальні освітні заклади, їх структура.
4. Типи закладів освіти для дітей з обмеженими можливостями здоров'я.

Завдання

1. Занотуйте статтю В. Бондаря «Стан і перспективи розвитку державної системи навчання дітей з психофізичними вадами» // Дефектологія. -1997. -№3 с.2 - 7.

2. Занотуйте статтю О. Шевченко «Становлення основ державної системи підготовки вчителів - дефектологів (кін. XIX - поч. XX ст.ст.)» //Дефектологія. - 2000. -№4.

Заняття 2

Тема: Загальні питання діагностики аномального розвитку.

Мета: вивчити із студентами загальні і теоретичні питання діагностики аномального розвитку.

План

1. Сучасні уявлення про нормальний і відхилений розвиток.
2. Фактори психічного розвитку людини.
3. Задачі психолого-педагогічної діагностики порушень розвитку у дітей.
4. Історія діагностики відхилень у розвитку.

Завдання

1. Визначити методичні і теоретичні завдання діагностики.
2. Розкрити питання з історії виникнення психологічної діагностики.
3. Підготувати повідомлення за статтею В. Зосенко «До концепції стандартів освіти осіб з вадами слуху» // Дефектологія. - 2000. - №4.

Заняття 3.

Тема: Види відхиленого розвитку (дизонтогенії).

Мета: визначити із студентами основні види психічного дизонтогенезу.

План

1. Визначення терміну «дизонтогенія» та факторів, які впливають на її тип.
2. Поняття про первинний і вторинний дефекти розвитку. Вчення про компенсацію.
3. Механізм формування вторинних відхилень.
4. Основні види психічного дизонтогенезу.

Завдання

1. Визначити поняття «середньостатистичної норми розвитку» і «функціональної норми», їх значення для роботи педагога і психолога.
2. Дати порівняльну характеристику «первинним» і «вторинним» дефектам розвитку.
3. З'ясувати роль фактора вікової обумовленості типу порушеного розвитку.
4. Перелічити основні параметри дизонтогенезу і дати їх змістовний опис.
5. Охарактеризувати три основні напрями дизонтогенезу: ретардація, асинхронія, дефіцитарність.

Заняття 4.

Тема: Особливості психічних функцій у дітей з дизонтогеніями по типу ретардації.

Мета: з'ясувати зі студентами особливості розвитку психічних функцій у дітей з інтелектуальною відсталістю та затримкою психічного розвитку.

План

I. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей з розумовою відсталістю.

Особливості уваги дітей з розумовою відсталістю.

Особливості відчуття і сприйняття дітей з розумовою відсталістю.

Особливості пам'яті дітей з розумовою відсталістю.

Особливості мовлення дітей з розумовою відсталістю.

Особливості мислення дітей з розумовою відсталістю.

II. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей із ЗПР.

1. Особливості уваги дітей із ЗПР.

2. Особливості відчуття і сприйняття дітей із ЗПР.

3. Особливості пам'яті дітей із ЗПР.

4. Особливості мовлення дітей із ЗПР.

5. Особливості мислення дітей із ЗПР.

Завдання

1. Охарактеризуйте особливості пізнавального розвитку дітей з розумовою відсталістю.
2. Охарактеризуйте особливості пізнавального розвитку дітей із ЗПР.
3. Опишіть рівень когнітивного розвитку дітей із ЗПР у порівнянні з розумово відсталими і нормально розвинутими однолітками.

Заняття 5

Тема: Особливості психічних функцій у дітей з порушеннями мовлення.

Мета: з'ясувати зі студентами особливості розвитку психічних функцій у дітей з порушеннями мовлення.

План

Особливості уваги дітей з порушеннями мовлення.

Особливості відчуття і сприйняття дітей з порушеннями мовлення.

Особливості пам'яті дітей з порушеннями мовлення.

Особливості мовлення дітей з порушеннями мовлення.

Особливості мислення дітей з порушеннями мовлення.

Завдання

1. Охарактеризуйте особливості різних видів сприйняття у дітей з важкими мовленнєвими порушеннями.
2. Охарактеризуйте особливості мовленнєвого розвитку при важких порушеннях розвитку мовленнєвої функції.
3. Який рівень розвитку розумової діяльності дітей з мовленнєвим недорозвиненням?

Заняття 6

Тема: Методологічні основи діагностики відхиленого розвитку.

Мета: з'ясувати зі студентами методологічні основи проведення

діагностичного процесу.

План

Теоретичні основи і організаційні форми діагностичного процесу.

Загальні вимоги до організації і проведення психолого-педагогічного обстеження дитини.

Підходи до психолого-педагогічного аналізу і оцінки даних психодіагностики

Психологічний висновок і психологічний діагноз

Завдання

Сформулюйте ряд вимог до підбору методичного інструментарію для обстеження дитини з відхиленнями в розвитку.

Продумайте конкретний перелік і зміст відомостей про дитину, які ви хотіли б вивчити до процедури обстеження. Яким чином, якими методами ви могли б отримати ці відомості?

Розробіть зразкову схему протоколу спостереження за дитиною в ході обстеження.

Розробіть і обґрунтуйте зміст психолого-педагогічного обстеження (методи, методики) дитини певного віку: а) з відставанням в інтелектуальному розвитку; б) з порушеннями мовлення.

Визначите специфіку змісту клінічного (нозологічного), психологічного і функціонального діагнозу на прикладі одного з варіантів дізонтogeneза (за В. В. Лебединським).

Заняття 7

Тема: Комплексний підхід до вивчення дітей з порушеннями розвитку.

Мета: з'ясувати зі студентами структуру та зміст комплексного підходу до вивчення дітей з порушеннями розвитку.

План

Медичне обстеження в системі комплексного вивчення дитини з відхиленнями у розвитку.

Педагогічне вивчення дітей з порушеннями розвитку.

Соціально-педагогічне вивчення мікро соціальних умов і їх вплив на розвиток дитини.

Психологічне вивчення дітей з порушеннями розвитку.

Логопедичне обстеження в системі комплексного вивчення дітей з порушеннями розвитку.

Завдання

1. Дайте визначення комплексному підходу у вивченні дітей з відхиленнями у розвитку.
2. Визначте зміст педагогічного вивчення дитини з відхиленнями у розвитку.
3. Чому при недорозвиненні усного мовлення виникає необхідність обстежувати стан письма і читання?
4. Чим характеризуються специфічні порушення письма?
5. Які розділи складають логопедичне обстеження писемної мови?
6. Які принципи аналізу специфічних помилок письма?

Заняття 8

Тема: Основні методи психолого-педагогічного вивчення дитини

Мета: Вивчити зі студентами основні методи психолого-педагогічного вивчення дитини та навчитися їх проводити.

План

1. Спостереження.
2. Психологічний експеримент.
3. Навчаючий експеримент.
4. Експериментально-психологічні методики для обстеження дітей.

Завдання

1. Підготувати та вміти проводити наступні методики:
  - Складання піраміди
  - Складання розрізних картинок

- «Дошки Сегена»
- «Сюжетні вкладки»
- «Поштова скринька»
- Методика Кооса
- Встановлення послідовності подій
- Класифікація предметів
- Виключення невідповідного предмету (четвертий зайвий)
- «Відшукування чисел»
- Проба на поєднання ознак (за В.М.Коганом)
- Заучування 10 слів
- Опосередковане запам'ятовування (за О.М. Леонт'євим)
- Піктограма

Заняття 9

Тема: Додаткові методи психолого-педагогічного вивчення дитини.

Мета: вивчити зі студентами додаткові методи психолого-педагогічного вивчення дитини та навчитися їх проводити.

План

1. Бесіда.
2. Анкетування.
3. Тестування.
4. Аналіз продуктів діяльності.
5. Методи нейропсихологічної діагностики.

Завдання

1. Які методики можуть використовуватися для дослідження мислення, пам'яті, сприйняття дітей дошкільного віку? Шкільного віку?
2. Підготувати у формі ділової гри бесіду з батьками дитини з відхиленнями у розвитку.
3. Підготувати та вміти проводити наступні тестові методики:

- Тест Векслера.
- Тест «Прогресивні матриці Равенна».
- Тест структури інтелекту Амтхауера.
- Тести креативності.

4. Підготувати та вміти проводити нейропсихологічну експрес-діагностику розвитку вищих психічних функцій дитини.

Заняття 10

Тема: Зміст роботи психолого-медико-педагогічної комісії (ПМПК).

Мета: ознайомити студентів зі змістом роботи ПМПК.

План

1. Мета і задачі ПМПК.
2. Організація діяльності ПМПК.
3. Питання психологічної діагностики порушень інтелектуального розвитку.

Завдання

1. Які фахівці входять до складу ПМПК?
2. Опишіть структуру і напрями діяльності ПМПК.
3. Які вимоги пред'являються до організації і процедури обстеження дітей у ПМПК при комплектуванні спеціальних (корекційних) установ?
4. Які види обстеження дитини проводяться членами медико-педагогічної комісії? Що слід враховувати при підборі завдань для обстеження дітей? Які методи вивчення дітей використовуються в медико-педагогічних комісіях?
5. Що повинне бути відображене в психолого-педагогічному висновку ПМПК?
6. Які діти підлягають напряму в допоміжні школи?
7. Які медичні діагнози є протипоказанням для прийому в допоміжну школу? Куди слід направляти цих дітей?

Література

1. Валеев Г.Х. Методология и методы психолого-педагогических исследований: Учебное пособие для студентов 3–5-х курсов педагогических вузов по специальности «031000 – Педагогика и психология».– Стерлитамак: Стерлитамак. гос. пед. ин-т, 2002.– 134 с.
2. Венгер А. А., Выгодская Г. Л., Леонгард Э. И. Отбор детей в специальные дошкольные учреждения. - М.: Просвещение, 1972 - 143с.
3. Забранная С.Д. Наглядный материал для психолого-педагогического обследования детей в медико-педагогических комиссиях.— М., 1985.
4. Забранная С.Д. Отбор умственно отсталых детей в специальные учреждения: учеб. пособие для студентов дефектол. фак. пед. ин-тов. - М.: Просвещение, 1988. - 94 с. - (Учебное пособие для педагогических институтов)
5. Левченко Н. Ю., Киселева Н. А. Психологическое изучение детей с отклонениями в развитии. – М.: Коррекционная педагогика, 2005. – 118с.
6. Основы психодиагностики. Учебное пособие для студентов педвузов / под общ. редакцией А.Г. Шмелева — Москва, Ростов-на-Дону: «Феникс», 1996. — 544 с
7. Основы специальной психологии: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений / Л. В. Кузнецова, Л. И. Переслени, Л. И. Солнцева и др.; Под ред. Л. В. Кузнецовой. — М.: Издательский центр «Академия», 2002. — 480 с.
8. Психолого-педагогическая диагностика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / И.Ю.Левченко, С.Д.Забранная, Т.А.Добровольская и др.; Под ред. И.Ю.Левченко, С.Д.Забранной. — М.: Издательский центр «Академия», 2003. - 320 с.

9. Сорокин В.М. Специальная психология: Учеб. пособие / Под научн. ред. Л.М. Шипицыной. — СПб.: Речь, 2003. — 216 с.

7. Темы лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Немає	
2		
...		

8. Самостійна робота – 15 год.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Тема 1: Особливості психічних функцій у дітей з ТПМ	5
	Тема 2: Методи інтегративної діагностики відхиленого розвитку	10
	Разом	15

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з курсу

Тема: Особливості психічних функцій у дітей з ТПМ.

Мета: з'ясувати особливості розвитку психічних функцій у дітей з ТПМ.

План

I. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей з ТПМ.

1. Особливості уваги дітей з ТПМ.
2. Особливості відчуття і сприйняття дітей з ТПМ.
3. Особливості пам'яті дітей з ТПМ.
4. Особливості мовлення дітей з ТПМ.
5. Особливості мислення дітей з ТПМ.

Завдання

1. Розкрийте особливості розвитку пізнавальних процесів при ТПМ.

Література

1. Варенова Т.В. Коррекционная педагогика: учебно-методический комплекс для студентов специальности «Социальная работа». — Мн.: ГИУСТБГУ, 2007. — 112 с.
2. Власова Т.А., Певзнер М.С. О детях с отклонениями в развитии.— М.: Просвещение, 1973. — С. 152—165.
3. Гонеев А.Д. и др. Основы коррекционной педагогики: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений/ А.Д.Гонеев, Н.И.Лифинцева, Н.В.Ялпаева; Под ред В.А. Сластенина. - 2-е изд., перераб. - М.: Академия, 2002. - 272 с.
4. Дефектологический словарь.— М.: Педагогика, 1970 – 504с.
5. Забрамная С.Д. Отбор умственно отсталых детей в специальные учреждения: учеб. пособие для студентов дефектол. фак. пед. ин-тов. - М.: Просвещение, 1988. - 94 с. - (Учебное пособие для педагогических институтов)
6. Левченко Н. Ю., Киселева Н. А. Психологическое изучение детей с отклонениями в развитии. – М.: Коррекционная педагогика, 2005. – 118с.
7. Мастюкова Е. М. Ребенок с отклонениями в развитии: Ранняя диагностика и коррекция. – М.: Просвещение, 1992. – 95с.
8. Основы коррекционной педагогики. Учебно - методическое пособие / Авторы-сост. Зайцев Д.В., Зайцева Н.В., Педагогический институт Саратовского государственного университета им. Н.Г. Чернышевского. Саратов, 1999. - 110 с.
9. Основы специальной психологии: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений / Л. В. Кузнецова, Л. И. Переслени, Л. И. Солнцева и др.; Под ред. Л. В. Кузнецовой. — М.: Издательский центр «Академия», 2002. — 480 с.
10. Психолого-педагогическая диагностика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб, заведений / И.Ю.Левченко, С.Д.Забрачная, Т.А.Добровольская и др.; Под ред. И.Ю.Левченко, С.Д.Забрачной. — М.: Издательский центр «Академия», 2003. - 320 с.

11. Сорокин В.М. Специальная психология: Учеб. пособие / Под научн. ред. Л.М. Шипицыной. — СПб.: Речь, 2003. — 216 с.

12. <http://pedlib.ru>

Тема 2: Методи інтегративної діагностики відхиленого розвитку.

Мета: розглянути зі студентами методи інтегративної діагностики відхиленого розвитку.

План

1. Медико-генетичні методи.
2. Пренатальна діагностика і генетичне консультування.
3. Патопсихологічний експеримент як діагностичний метод.

Завдання

1. Обґрунтуйте значення медико-генетичної діагностики для профілактики аномального дитинства.
2. Доведіть необхідність вивчення сім'ї дитини з відхиленнями в розвитку як її навколишнього середовища.
3. Проаналізуйте можливі обмеження в застосуванні методів вивчення прийомних дітей для діагностики відхилень у розвитку.
4. Поясніть за допомогою понять *генотип* і *фенотип* феномени: а) латентних захворювань, б) компенсації психопатій, в) пізній маніфестації психічних захворювань.
5. Виділіть основні параметри психічного життя досліджуваної особи, які повинен виявити патопсихологічний експеримент.
6. Розкрийте вплив патологічних змін особи на виконання нею діяльності.
7. Доведіть необхідність різноманіття методик для проведення експерименту.

Література

1. Валеев Г.Х. Методология и методы психолого-педагогических исследований: Учебное пособие для студентов 3–5-х курсов

- педагогических вузов по специальности «031000 – Педагогика и психология».– Стерлитамак: Стерлитамак. гос. пед. ин-т, 2002.– 134 с.
2. Венгер А. А., Выгодская Г. Л., Леонгард Э. И. Отбор детей в специальные дошкольные учреждения. - М.: Просвещение, 1972 - 143с.
  3. Забранная С.Д. Наглядный материал для психолого-педагогического обследования детей в медико-педагогических комиссиях.— М., 1985.
  4. Забранная С.Д. Отбор умственно отсталых детей в специальные учреждения: учеб. пособие для студентов дефектол. фак. пед. ин-тов. - М.: Просвещение, 1988. - 94 с. - (Учебное пособие для педагогических институтов)
  5. Левченко Н. Ю., Киселева Н. А. Психологическое изучение детей с отклонениями в развитии. – М.: Коррекционная педагогика, 2005. – 118с.
  6. Основы психодиагностики. Учебное пособие для студентов педвузов / под общ. редакцией А.Г. Шмелева — Москва, Ростов-на-Дону: «Феникс», 1996. — 544 с
  7. Основы специальной психологии: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений / Л. В. Кузнецова, Л. И. Переслени, Л. И. Солнцева и др.; Под ред. Л. В. Кузнецовой. — М.: Издательский центр «Академия», 2002. — 480 с.
  8. Психолого-педагогическая диагностика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / И.Ю.Левченко, С.Д.Забранная, Т.А.Добровольская и др.; Под ред. И.Ю.Левченко, С.Д.Забранной. — М.: Издательский центр «Академия», 2003. - 320 с.
  9. Сорокин В.М. Специальная психология: Учеб. пособие / Под научн. ред. Л.М. Шипицыной. — СПб.: Речь, 2003. — 216 с.
  - 10.<http://pedlib.ru>

9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання
Не передбачене

10.Методи контролю

Оцінювання семінарських занять. За одне семінарське заняття студент може максимально отримати 1 бал (див. табл. 1).

Таблиця 1.

Розподіл балів за семінарські заняття

Вимоги	Бали
Повна відповідь, не заглядаючи у конспект (підручник)	1
Повна відповідь, заглядаючи у конспект (підручник); неповна відповідь; доповнення	0,5
Неправильна відповідь	0

Максимально за семінарські заняття студенти упродовж семестру можуть отримати **7 балів.**

Оцінювання практичних занять. Студенти виконують шість практичних робіт. За практичні роботи студенти можуть максимально у сумі отримати 5 балів. Студенти повинні виконати 2 практичні роботи і взяти активну участь хоча б у одній практичній роботі. Розподіл балів див. у табл. 2.

Таблиця 2.

Розподіл балів за практичні роботи.

Вимоги	Бали
Активна участь у практичній роботі, успішне виконання, правильна інтерпретація, акуратне оформлення	2
Участь у практичній роботі, успішне виконання, помилка при інтерпретації (або недбале оформлення)	1
Нездача практичної роботи; відсутність на занятті	0

Максимально за практичні роботи упродовж семестру можна отримати **16 балів.**

Оцінювання змістових модулів. Тести складаються з питань відповідних тем. До кожної теми пропонується по 10 тестових питань; правильна відповідь за кожне тестове питання оцінюється 1-м балом. У підсумку за семестр студенти за тестові завдання можуть максимально отримати 20 балів.

Оцінювання реферування наукової літератури. Реферування наукової літератури полягає у тому, що студенти опрацьовують наукову літературу до кожної із 7-ми тем. Конспекти навчальної літератури не зараховуються. Обсяг одного джерела – дві сторінки учнівського зошита у клітинку без пропуску рядків (див. табл. 3). Самостійна робота літературними джерелами приймається лише у модульному тижні. Максимально за реферування літератури упродовж семестру можна отримати **7 балів.**

Таблиця 3

Розподіл балів за роботу з літературними джерелами

Модуль	Сумарна кількість	бали
--------	-------------------	------

	опрацьованих джерел за модуль	
I	Від 11 до 12	3
	Від 9 до 10	2,5
	Від 7 до 8	2
	Від 5 до 6	1,5
	Від 3 до 4	1
	Від 1 до 2	0,5
	0	0
II	Від 14 до 16	4
	Від 12 до 13	3,5
	Від 10 до 11	3
	Від 8 до 10	2,5
	Від 6 до 7	2
	Від 4 до 5	1,5
	Від 2 до 3	1
	1	1,5
	0	0

11. Розподіл балів, що присвоюється студентам
Розподілу балів, які отримують студенти (для екзамену)

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
7	7	8	7	7	7	7		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік

90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	Зараховано
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		

Протягом семестру проводиться не менше двох колоквіумів чи контрольних робіт або інших видів контролю. Максимальна кількість балів, яка встановлюється для цих видів контролю, а також відповідність оцінок FX та F у шкалі ECTS, у балах та національній шкалі визначається Вченими радами факультетів або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

12. Методичне забезпечення

Лепеха Л., Городиська М. «Логопедичні ігри в корекційній роботі з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення» // Л.П. Лепеха / Дрогобич : ПП«ПОСВІТ», 2016. – 76 с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Миронова С. П. Олігофренопедагогіка. Компактний навчальний курс: навчальний посібник / С. П. Миронова. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2008. 204 с.
2. Положення про центральну та республіканську (Автономна Республіка Крим), обласні, Київську та Севастопольську міські, районні (міські) психолого-медико-педагогічні консультації // Інформаційний вісник. — 2004. — № 7. — С. 28-36.
3. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипицыной. - М.: ВЛАДОС, 2003. - 528 с.
4. Синьов В. М. Основи дефектології: навчальний посібник / В. М. Синьов, Г. М. Коберник. — К. : Вища школа, 1994. — 143 с.

Допоміжна

1. Варенова Т.В. Коррекционная педагогика: учебно-методический комплекс для студентов специальности «Социальная работа». — Мн.: ГИУСТБГУ, 2007. — 112 с.
2. Власова Т.А., Певзнер М.С. О детях с отклонениями в развитии.— М.: Просвещение, 1973. — С. 152—165.
3. Гонеев А.Д. и др. Основы коррекционной педагогики: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений/ А.Д.Гонеев, Н.И.Лифинцева,

Н.В.Ялпаева; Под ред В.А. Слостенина. - 2-е изд., перераб. - М.: Академия, 2002. - 272 с.

4. Дефектологический словарь.— М.: Педагогика, 1970 – 504с.
5. Забрамная С.Д. Отбор умственно отсталых детей в специальные учреждения: учеб. пособие для студентов дефектол. фак. пед. ин-тов. - М.: Просвещение, 1988. - 94 с. - (Учебное пособие для педагогических институтов)
6. Левченко Н. Ю., Киселева Н. А. Психологическое изучение детей с отклонениями в развитии. – М.: Коррекционная педагогика, 2005. – 118с.
7. Мастюкова Е. М. Ребенок с отклонениями в развитии: Ранняя диагностика и коррекция. – М.: Просвещение, 1992. – 95с.
8. Основы коррекционной педагогики. Учебно - методическое пособие / Авторы-сост. Зайцев Д.В., Зайцева Н.В., Педагогический институт Саратовского государственного университета им. Н.Г. Чернышевского. Саратов, 1999. - 110 с.
9. Основы специальной психологии: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений / Л. В. Кузнецова, Л. И. Переслени, Л. И. Солнцева и др.; Под ред. Л. В. Кузнецовой. — М.: Издательский центр «Академия», 2002. — 480 с.
10. Психолого-педагогическая диагностика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб, заведений / И.Ю.Левченко, С.Д.Забрачная, Т.А.Добровольская и др.; Под ред. И.Ю.Левченко, С.Д.Забрачной. — М.: Издательский центр «Академия», 2003. - 320 с.
11. Сорокин В.М. Специальная психология: Учеб. пособие / Под научн. ред. Л.М. Шипицыной. — СПб.: Речь, 2003. — 216 с.

14. Інформаційні ресурси

1 <http://megapredmet.ru/1-57938.html>

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Методи відбору в спеціальні заклади для дітей з ТПМ» пов'язаний з курсами «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення», «Спецметодика: розвитку мовлення», «Основи психодіагностики».

Уклав професор кафедри корекційної педагогіки та інклюзії І.П.Островський